



Ил Түмэннэ Дьокутаат 100 күнэ

Норуот дьокутаата, Ил Түмэн ыччат дьыалаларыгар, физическэй култуурага уонна успуорка сис кэммитэтин бэрэссэдээтэлэ Михаил Гуляевы көрсөргө икки төрүөт баар буолла. Бастакыта – дьокутаат 100 күннээх үлэтин хаамыта. Иккинэ – кини 10 бэтэрээни “Саха сирэ” хаһыакка сурутуута.

— Михаил Дмитриевич, бу күнүргэ эн Чурапчытаагы 30 №-дээх быыбардыыр уокурукка норуот дьокутаатынан талыллан, үлэбин саҕалаабытын, бэҕэһэ лоп курдук 100 күнүн туолла. Бу дьинэр, кылгас болдох, ол гынан баран, Ил Түмэн сис кэммитэтин салайааччытын быһытынан, федеральнай министриэтибэҕэ, Сударыстыбаннай Дуумаҕа да тийэ үлэһэбиккин, Ил Түмэн устуоруйатыгар бастагы Аан дойду норуоттара кыттылаах “төгүрүк остуолу” ыппыккын көрдөххө, арааһа, бастагы түмүктэр бааллар быһылаах...

— Алтынньы 11 итиннэ сэттинэ 2 күнүргэ кэммитэ үлэтин саҕалайыр муннахтарбытын, уопсай тэрэһин үлэлэри ыппыппыт. Кэммитэ бэрэссэдээтэлин солбуйааччыларынан Юрий Баишев уонна Александр Сусоев талыллыбытара. Сэттинэ 5 күнүгэр дойдубут тэбэр сүрүбэр — Москваҕа, Сударыстыбаннай Дуума ыччат дьыалаларыгар, физическэй култуурага уонна успуорка сис кэммитэтин муннаҕар кыттыны ылбытым. Оттон сэттинэ 6 күнүгэр РФ успуордун министриэ Павел Колобкову көрүстүм. Бу, Госдуума сис кэммитэтигэр да, министриэтибэҕэ да көрсүһүүлэргэ биһиги Саха сиригэр успуорт сайдытын, туох кыһалҕалар баалларын уонна успуортэбийиэктэрин туһу туһунан кэпсэтибит.

— Холобур, ханнык эбийиэктэри?

— Мин өссө бу саас, бырабытталыстыба бэрэссэдээтэлин солбуйааччынан үлэли илорон, өрөспүүбүлүкэ кыһалҕаларыттан биһирин — Мэнэ Ханалас Аллараа Бэстээбэр улахан успуорт комплексын тутулуутун туруорсубутум. Бу элбэх хайысхалаах, бассейннаах, универсальнай эбийиэк. Аллараа Бэстээххэ, улуус киинигэр, биһир даҕаны үчүгэй успуорт эбийиэҕэ суоҕа. Онон, бу улуус бүтүүнүн туруорсуута диэххэ сөп. Төһө даҕаны бырайыага оноһулуннар, туһу үбүлэниитэ көрүлүбөккө турбута. Бу быһыл, дьэ, көрдүлэр, 3-с аабынан ылылынна. Итиннэ, Жатай бөһүөлэгэр бассейн тутулла турар, быһыл эмиэ үбэ-харчыта — 74 мөл. тахса солкуобай, көрүлүннэ. Ньурба улуунун Антоновкатыгар Бокса оскуолата тутулуохтаах. Онон 77 мөл. солкуобайтан тахса үп көрүлүннэ.

Сэттинэ 21 күнүгэр буолбут пленарнай муннаахха “Саха Өрөспүүбүлүкэтин физическэй култууратын уонна успуордун туһунан” сокуон бүтэһик көннөрүүтэ ылыныллыбыта. Онон, Арасыйыа сокуонугар сөп түбэһиннэрэн, устудьуоннар лигаларын туһунан, судьуйаларга тириэньэрдэргэ уонна успуорт үлэһиттэригэр категориялары инэри туһунан көннөрүүлэри ылыммыппыт.

— Успуорка бу бүгүгүнү күнүгэ



тирээн турар кыһалҕа түгү?

— Ыспартыбынай эрсиэрбэни бэлэмнээһин кыһалҕата бүтүн дойду үрдүнэн күөскэ турда. Онон сибээстээн, бу эйгэҕэ модернизация — саҕардыллыы ыттыллыахтаах. Сорох дьон, ому сыһа өйдөөн, сарбыйы, кылгаты барарын курдук саныллар. Дьинэр, ол сарбыйы-кылгаты буолбатах, ыспартыбынай хайысхатын күүһүрдэн биэри буолуохтаах. Үчүгэйдик, табатык онордохпутуна, 2020 сылга федеральнай үбүлэни кэлиэхтээх, онтон салгыы сылларга өссө улаатыахтаах.

Биһиги кэммитэппит ахсынньы 24 күнүгэр парламентакай истиини оноруоҕа, онно чуолаан ыспартыбынай эрэллэри бэлэмнээһин, успуортэйгэтигэр уларыта туһу, сайдыы туһунан кэпсэтиэхпит, сүбэлэһиэхпит.

— Оттон мас тардыһыыта олимпийскай көрүнүгэ кириэн сөп дуу?

— Кириэн сөп. Мас тардыһытын биһирэнэр биһир өрүтэ — успуорт атын көрүннэригэр маарыннаабаат ураты. Олус демократичнай. Кими да охсубаккын, тэппэкин, маһы эрэ былдьаһабын. Ол эрэри, мас тардыһытын нымата араас уонна эгэлгэ. Онон, олус умсугутуулаах, киһи көрдөр көрө опторор, интэриэһинэй көрүн буолар. Көрөөччүлэр, ыалдьааччылар эмоцияларын көрүүхтү ээ. Кыайылыах үөрүүтүн көрүүхтү ээ! Аны эт-хаан өттүнэн улахан бэлэм ирдир успуорт көрүнэ. Аан дойдуга ханна да суох. Быһылгы аан дойду чөмүтүнээтигэр 39 дойду ааттаахтарын кытта кириэнэ биһиги уопаттарбыт хайдах курдук чаҕылхай кыайылары ситистилэр! Успуорт, күрэхтэһии баар эрэ буолабына сайдар. Манна, сорохтор, биһиги былыргы төрүттэрибиттэн кэлбит көрүнмүтүн тоҕо аан дойдуга тарбатан кэбиһэбит, диһлэр, сөбүлээбэттэрин биллэрэллэр. Успуорду өйдөөбөт, кыарабастык саныыр киһи мас тардыһытын алаастан таһаарыан баарбат. Кизэник толкуйдуур омуктар бэйэлэрин көрүннэрин олимпиадаҕа, аан дойдуга таһаара сатыллар.

Футбол — Англия көрүнэ, тхэквондо — кэрийдэр, дзюдо — дьопуон омук көрүнэ... Арасыйыа нуучча көрүнүн быһытынан самбоны таһаара сатыыр. Ол иһин, дьоммут-сэргэбит өйдөөн наада. Биһиги өбүгэлэрбит хайдах курдук мындырдарыт? Бу түгэр цифровой технология, интэриниэт үйэтигэр бэйэбит алаастыт эрэ иһигэр сырыттаһытына, өбүгэлэрбит инчилэригэр буруйдаах буолуохпут. Кинилэр биһиэхэ күндү бэлэхтэрин, өйдөөх мындыр төрүттээх-уустаах омук эбиллэтин көрдөрөн, аан дойдуга таһаарыахтаахпыт. Бу соторутааҕыта Москваҕа, федерация хамыһыйатыгар санаттан аккредитацияны аастыбыт. Онон, иннигин да Арасыйыа чөмүтүнээтигэр, Арасыйыаҕа бастыыр иһин күрэхтэһиилэри салгыы ыттар бырааптанныбыт.

— Бэйэҥ уокуругун быыбардааччыларын кытта бу 100 күн иһигэр төһө элбэхтик көрүстүгүт, тугу быһаарыстыгыт?

— Хас биһирдэ дьокутаат, быыбардааччыларбытын кытта бу 100 күн иһигэр ситимнээх үлэни ыттарга дьулуһубут. Нэһиликтэр баһылыктарын кытта үлэһитибит, мин биһирдэһэн ордук көхтөөх уопастыбанньыктардыын көрсүтэлэстим. Дьонно-сэргэҕэ ыттанар дьонтон официальной кемелөөһөччүлэрдэнним. Мугудай нэһилиэгин 2030 сылга диэри инники сайдытын стратегиятын былаанын дьүүлэстибит. Манньык көрсүһүүлэри нэһиликтэргэ барыларыгар ыттыарым. Улуус-улуус, нэһилик-нэһилик кыһалҕата араас. Тохсунньуга олунньуга үгүстүк айанныам, быыбардааччыларбын кытта көрсүөм. Бырагыраамабын олоххо киллэрэр туһугар үлэбин саҕалаатым. Улуустар баһылыктарын, улуустар, нэһиликтэр дьокутааттарын кытта күүһү, өйү-санааны холбоон үлэһэтэхпитинэ, ордук көдүүстээх буолуоҕа.

Тыа сиригэр гаас ситимин тарды уонна суол оноһуутун кыһалҕалара ордук күөскэ тураллар. Гаас боппуруоһун Ил Түмэннэ 2 төгүл көрдүбүт, 2018 сыллаагы былаан сүрүннээн туолан иһэр. Ол эрэри, мин

уокуруктар, холобур, Мэнэ Ханалас Бүтэйдээбэр гаас киһирэр эрэри, сорох ыалга ситэ тийибит. Оттон Бүтэйдээхтэн Өлөчөй 4 эрэ биэрэстэ да, гаас турбата аһар эрэри, гаас бырайыага оноһулла илик, суох. Онон, салгыы үлэлэһэр наада. Чурапчыга, Чакырга ыалларга ситим тардыллыбыта, оттон трассаттан Чакырга диэри илик. Дирингэ кэлбит эрэри, бырайыагар ыал аайы тахсар турба оноһуллубатах уонна киһи хонуолунайга холбоно илик. Итинник, хас нэһилик аайы араас кыһалҕа. Онон, үчүгэй толкуй, парламента истиилэри онорор наада. Суолу ылар буоллаха, Минтранс үчүгэйдик үлэлэһэн, Абалаахтан Өлөчөй диэки, Сылантан Кытаанах диэки суол салгыы тутулар буолла. Ити өрөспүүбүлүкэ уонна федеральнай үбүлэһини холбоон туран. Суол — сайдыы төрдө. Гааска, суолга салгыы үлэлэһэбит.

10 БЭТЭРЭЭНИ ХАҢЫАККА СУРУЙТАРДА

Норуот дьокутаата Михаил Гуляев “Сахамедиа” холбоһук ытырыһытын өйөөн, сүрүннээн бэйэтин уокуругуттан 10 сэрйи, тыыл уонна успуорт бэтэрээнин “Саха сирэ” хаһыакка суруйтаран, үүнэн иһэр 2019 сылы көрсө, бэтэрээхэй бэлэҕи онордо.

Кини бэтэрээһиннэртэн биһирдэстэригэр, Ийэ дойду көмүскэлигэр уоттаах сэрйигэ Согуруулуу-Арбаанньы уонна Украинскай фронтка хорсундук кырыһыт, Харьков куорат аныгар ыараханньык бааһыран, дойдутугар тыыннаах эргиллэн кэлбит, учуутал, талааннаах худуоһунньук Петр Терентьевич Карсанаевка дьэстигэр тийэн, сурутуу киһитээнсийэтин түс бэйэтигэр туттаран, үөртэ Михаил Дмитриевич бэтэрээн олобун-дьаһабын сийилии ыйыталаста, ирэ-хоро сэхэргэстэ. Итиннэ Петр Терентьевичтыын, кини сэрйи сыллардаагы үс держава салайааччыларын уруһуйдаабыт историческай хартыынатын аттыгар хаартыскаҕа түстүлэр.

Өрөспүүбүлүкэ “Саха сирэ” хаһыатыгар сурутуу испииһэгэр ытык дьон — Мындабаайыга опторор Аба дойду Улуу сэрйитин бэтэрээнэ Иван Михайлович Павлов, дьокутаат учууталлара Анастасия Самсоновна Оконешикова, Федор Федорович Смирников, ыраах Өлөөн улуунун олохтоохторо Юрий Николаевич Аммосов, Николай Николаевич Савинов, о.д.а бааллар.

Биһиги Михаил Дмитриевичкэ, бэтэрээннэргэ болбомтотун иһин истинник махтанабыт!

Татьяна МАРКОВА.

Андрей СОРОКИН хаартыскаҕа түһэриитигэр: дьокутаат Михаил Гуляев сэрйи бэтэрээнэ. Аба дойду сэрйитин 1 истилэһэннээх уордаһын, Аба дойду Улуус сэрйитигэр Германияны кыайы иһин, уонна да атын бойобуой мэтээллэр кавалердара, Арасыйыа Худуоһунньуктарын сойууһун чилиэнэ, 95 саастаах Петр Терентьевич Карсанаевка 2019 сылга “Саха сирэ” хаһыакка сурутууну бэлэхтээтэ.

П.А. Ойуунускай торообүтэ 125 сылыгар

СҮҮС СЫЛЛААХ УЛУУ БЫЛААН



«Таптыыр табаарыстарым! Үөлээннээх үтүө доботторум! Этиэххитин эттигит, ыйытыаххытын ыйыттыгыт. Мин дабаны өйүм ситэринэн, күүһүм кыйаарынан кэпсээн көрүөм буоллаа».

1937 сыллаах дьылга, аны сүүрбэ сылынан, норуоттук бука барыта кэппэрээсыйыа холбоһуоҕа, оччоҕо биер дабаны чааһынай атыһыты, баһаар күлдьаһаларын, куорат торбон барөлөрүн, торгуомсук ааттаах дьону уотунан даа көрдөөн, сиппииринэн даа сиппийэн көрүүхпүт, булуохпүт суоҕа.

1967 сыллаах дьылга, бу Саха сиригэр буор сыбааһа, муус түннүктээх балаһан дьизни бири дабаны көрүүхпүт суоҕа, күндээр таас түннүктээх, кырааскалаах муосталаах ньуучча дьизтэ туругуруоҕа. Үлүр доруосалаах, көтөбүлүлээх ас аһаһааҕа. Бэс үөрс, үтүһүлээх лэппээски төрүт сүтүөхтэрэ, нэһилиэк аайы оскуола аһыллыаҕа, оботун үөрэттэрбэт киһи буруйдаах-аныылаах курдук көрүлүөҕэ, эр, дьахтар дьизн төрүт аахсыллыбат буолуоҕа. Дьахтар сайдан, үөрсэн, эр киһини кытта хайа даа үлэни барытын кыйар, сатыыр буолуоҕа. Дьахтары сынньар, мөҥөр умнуллуоҕа, сүтүөҕэ. Биер эмэ онук эр киһи баар буоллаһына — иирбит ыт курдук туора көрүлүөҕэ, аата хараарыаҕа, сирэйэ киртийиэҕэ, онтон атын буолуор сатамат.

Сытаан суруйбат, сытаан аахпат киһи аны бизс уон сылынан баар буолуоҕар сатамат. Хайа далай акаары, хайа кыйам мэмээл аны бизс уон сыл иһигэр аахпат, суруйбат буолуоҕай?! Аны бизс уон сылынан хайа даа ыарыны төрүт суох буолуоҕа, сэллик киһини киһи көрүө суоҕа, харах ыарылаах киһини киһи булуо суоҕа.

1967 сыллаах дьылга дьизни, улуус-улуус аайы, нэһилиэк-нэһилиэк аайы төлөпүмүнэн кэпсэтэр буолуохпүт, арааһыа баар буолуоҕа. Хонуунан

автомобилинан сылдыһахпыт, салгыһна көтөр аалынан сылдыһар буолуохпүт.

Уон хонукка буһунан, атынан сылдыар сырыбытын уон чааһынан сылдыар буолуохпүт, дьэргэлгэн курдук көтүөхпүт, холорук курдук атыллыахпыт.

Аны бизс уон сыл иһигэр аҕа ууһун аайы артыалынан үлэлиир буолуохтара. Артыал дьизн, хомууна дьизн, холбоһуулаах хаһаайыстыбалар дьизн элбиктэрэ, үксүөхтэрэ. Онон аҕа ууһун аайы артыалынан үлэлиир араас массыына элбиктэ: от охсор, от мунньар, бурдук ыһар, бурдук быһар, сир солуур, сир хоруйар — араас массыыналар кэллэхтэрэ. Онон, улуус иһинэн, дууһа баһынан сири түгэттии уурайыаҕа, аҕа ууһунан кэллим сирдэри лөсүм-лөсүм бас билэр буолуохтара. «Дьэ, табаарыстар! Аны бизс уон сылынан олох улаханнаык уларыйыаҕа, кизик тэриимтэ, биер былаан атабар турара бэлэмнэниэҕэ. Улуус Ситэриилээх Кэмитиэттэрэ, нэһилиэк сэбиэттэрэ уонна уокуруктар Ситэриилээх Кэмитиэттэрэ суох буолуохтара. Дьокуускай куоракка суос-соботоҕо биер киин үрдүк сэбиэт дьизн эрэ баар буолуоҕа, атын сууттар бука барылар суох буолуохтара. Үрдүк киин сэбиэт аҕа ууһун сэбиэттэрин кытта арааһыанан, төлөпүмүнэн, тэлэгрэбинэн кэпсэтэр буолуоҕа. Билигин курдук суругунан кэпсэтэр, буостанан таскайдахар төрүт уурайыаҕа.

Онон, уоннуу сыл буола-буола, улуу мунньахтар дьизн ынырыллар буолуохтара. Ол мунньахтарга тобустуу сыллаах олох сайдар былаанын көрөн ылар буолуохтара. Олох ол курдук уларыйыаҕа, ол курдук үрдээн-үүнэн иһиэҕэ.

1977 сыллаах дьылга, үлэһит норуот аатынан саха үрдүк улуу мунньаҕа улуу уураах ылыаҕа. Үс сыл иһигэр бары аҕа уустара туох баар үлэлэрин холбоһон үлэлиир буоллуннар дьизн, иккис, үһүс дьылыгар туох баар аҕа уустара барылар норуот аһыыр дыбарыастарын тутан бүтэриэх тустаахтар дьизн ууруоҕа. Үһүс дьылыгар бары аҕа уустарын дьонноро бука барылар биер былаанынан, биер бэрээдэгинэн норуот аһыыр дыбарыастарыгар биергэ аһыах тустаахтар дьизн ууруоҕа. Онон, туох баар бары хомууналар, артыаллар, сэбиэскэй хаһаайыстыбалар, хайа аҕа ууһун сиригэр үөскэбиттэрэ даа — ол аҕа ууһугар бэриллэхтэрэ.

1987 сыллаах дьылга, улуу мунньах ууруу ууруоҕа — аҕа ууһун аайы тимир-бетон дыбарыастары туттарга — норуот холбоһон олохторугар. Онтон үс сыл буолан баран киһи түһээн көрбөтөх, истэн сэрэйбэтэх таас дыбарыастары онорторго ууруу ууруоҕа. Ол дыбарыас сэбэ-сэбиргэлэ үрүн, кыһыл көмүстөн оноһуллуоҕа. Бу күндээрбит таас дыбарыастарга төрүүр дьахтар, төрүөбүт дьахтар

сытар-олорор буолуохтара. Бу дыбарыастарга үөрэх этиитинэн, эмчит ыйытынан төрүөбүтүнэн оҕо иитиллэр, көрүллэр буолуоҕа. Онон, табаарыстар! Улуу былаан сэттэ уон сылын туолуутугар сэссийэлисим олоҕо олохсуйан бүтүөҕэ, онтон антах хомунуусум олоҕор, икки атахтаах, иннинэн сирэйдээх аан маннайгы үөрүүлээх үрдүк олоҕор тийиэхпит. Хомууна аайы, биитэр аҕа ууһун аайы дэри-дэлгэй көтөр аал баар буолуоҕа, автомобиль элбиктэ, араас массыына барыта баар буолуоҕа. Дьоллоох олох, ырыалаах саргы, кэпсэллээх кэскил дьизн дьэ онно кэлиэхтэрэ. Хомууна аайы оонньуур сирдэр оноһуллуохтара: муусука, тыйаатыр, киинэ, араас көр-нар онно буолуоҕа.

Табаарыстаар! Бу аабыллыбыт ыйыллыбыт улуу тэриимтэлэри хайа биһиги күүспүт кыйаан онорумаарай дьизн эттэххэ — ол маннай буолар. Сэри-кыргыһы аармыйата уурайан, үлэ аармыйата дьизн оноһуллуоҕа. Онон дьон уон аһыстарын туолаат, бу аармыйаҕа ынырыллар буолуохтара. Онон, бу аармыйа күүһүнэн сылтан сыл аайы үлэ үлэлэнэн, бүтэн иһиэҕэ. Элбэх норуоттаах, чорбох күүстээх омукартан, үлэ аармыйатыттан этэрээттэр кэлэнэр, киһитэ аһыах сирдэргэ үлэлиэхтэрэ дабаны, аармыйаҕа сылдыар кэмнэрэ аастаһына, манна олохсуйуохтара дабаны. Ким сөбүлүүнүн таптырыынан сылдыаҕа, олоруоҕа... Оҕо буоллаһына ийэтигэр-аҕатыгар сэттэ сааһыгар дьизни олоруоҕа. Онтон антах маннайгы оскуолаҕа кириэҕэ, өрүүр, сынньанар эрэ күнэригэр кэлэ сылдыаҕа. Оҕо уон аһыһыттан антах норуот илиитигэр кириэн, маннай үлэ аармыйатыгар кириэҕэ, ол кэнниттэн икки-үс сылга үрдүк үөрэххэ үөрэниэҕэ. Дьэ ол кэнниттэн кими сөбүлээбитин, таптаабытын ойох ылыаҕа биитэр сөбүлээбитигэр, таптаабытыгар эргэ тахсыаҕа. Дьэ, табаарыстар! Бу маннай үрдүк үтүө олоххо дириг өйдөөхтөр, модун санаалаахтар, үтүө ырыаһыттар, улуу кэпсээннэйтэр төрүөн-үөскээн ааһыахтара. Киһи күүһэ туохтан да ордуу улаатыаҕа, тугу барытын кыйыаҕа.

1997 сыллаах дьылга, улуу былаан аһыс уон сыла туолуутугар улуу мунньах бары баар үрэхтэри, күөллэри холбоон, ханаал хаһан ходуһа сирдэрин угуттуур-өҥүүр гына ууруу ууруоҕа. Онон улуу былаан тобус уон сылыгар дьизни Алдан, Амма, Бүлүү, Өлүөнэ, Халыма, Витим буоланнар бука барылар сунньүлэрэ көнүөҕэ, түгэхтэрэ хаһыллыаҕа, таас олбох устун сүүрүөхтэрэ. Кинилэргэ бэт үчүгэй гыраныыт, мыраамар таастарынан биэрэк, бириистэн оноһуллуохтара.

1997 сылтан 2007 сылга дьизни сир ньуура, сир уу сүрүн тымырдара аналлаах олохторун булуохтара, кураан суох буолуоҕа.

2010 сыллаах дьылга дьизни ардабы, хаары салайар, дьылы дьылбалыыр станциялар оноһуллуохтара. Ол станциялартан ардабы, хаары ханна суох сирдэригэр салайан, төһө наадатынан көрөннөр түһэрэр буолуохтара.

Оскуола аайы лаборатория дьизнэр тэриллэхтэрэ. Онон, оҕо үөрэнэ-үөрэнэ тугу барытын билэр, онорор буолуоҕа. Онон онук араас лабораториялар, хомууналар баар буолуохтара. Оччоҕо, ким баар буолуохтара түһүө даа, онно, ол хайдах ыалдыа түһүө даа, онно, ол лабораторияларга тутта этин-хаанын араас сиигин-симэһинин көрөннөр, эмтэнэр буолуохтара.

2013 сылга дьизни бары кырдыаҕас, арамсыйбыт дьону барыларын, эрдэри-ойохтору, араас эм-ас күүһүнэн эдэрдэригэр түһэрлэхтэрэ. Уонна күнэ-биридэ-иккиэ киһи эрэ барыта чэбдик сэргэх буолар, сылаа ааһар, күүс кириэр ууларын, бороһуоктарын иһэр-сир буолуохтара, олор ааттара уолсайа буолуоҕа — «жизнетоксины» дьизн. Алаас-алаас аайы, үрэх-үрэх аайы ынах сүөһү, сылгы сүөһү үрэх этиитинэн дэлгэй элбэх гына үөскүөхтэрэ. Онон, биһиги сирбиттэн араас омукарта ары, эт, сүөгэй, үүт, кымыс, опортон оноһуллубут араас эмтээх астар, үрүн илгэлэр, елбэт мэнэ уулара оноһулланнар барар буолуохтара. Бүтүүбэр тийэн эттэхпинэ — бу биһиги, ураанхай саха уу харахпытын көрөр аан ийэ дойдубут кизбэ-киэлитэ тулсуоҕа, ньуура-сирэйэ көнүөҕэ, ат атаҕа тостор, оҕус ырааһа ыллар адаар мас муосталарбыт адыас суох буолуохтара, өрүс-өрүс, үрэх-үрэх аайы саас үйэ тухары турар тимир-бетон тирэхтээх тимир күрбэлэр оноһуллуохтара, таас суоллар лаһыгыраахтара.

2013 сылтан 2017 сылга Дьокуускай куорат кизбэ-киэлитэ тулсуоҕа, быһыта-таһаата уларыйыаҕа. Тимир-бетон дьизлэр дьэргэһиэхтэрэ, курустаал таас дыбарыастар күлүмнэһиэхтэрэ. Дьэнкир таас уулуссаларынан килбэһиһиэҕэ, араас мастар-оттор үүнүөхтэрэ.

Онон, табаарыстаар! 2017 сыллаах дьылга дьизни улуу былаан сүүс сыла туолуутугар, көнүл олоҕо олохсуйан, сир үрдүгэр эрэй-буруй дьизн, аас-туор, ытыыр-ынчык дьизн, сор-мун дьизн суох буолуоҕа, сүтүөҕэ.

Күн уотун курдук өрө күндээрбит, кустук төлөһүн курдук дьэрилийэ сандарбыт курустаал таас дыбарыаска мунньустан олорон, саха үлэһит норуотун үрдүк сэбиэтэ, улуу мунньаҕа ууруу ууруоҕа. Саха сиригэр улуу былаан сүүс сылын туолуутугар, дьоллоох олох, көнүл саарыстыбата олохсуйда. Аан дойду үлэһит норуоттарын өрөгөй соргута үрдэтин! Көстөр-көстүбэт аан дойдуну дьоллоох илиитинэн салайдын дьизн, уруй-айхап этиэҕэ, улуу махталы таһаарыаҕа».

Ойуунускай. 1927 с. 28/VII Москва.

«Былатыан Ойуунускай». «Бичик» НКК РС(Я), 12.05.2003.

Новое предложение

КВАРТИРА С РЕМОНТОМ И МЕБЕЛЬЮ ЗА 2 118 000 РУБЛЕЙ

» ЗАСТРОЙЩИК ООО «ВЫСОТА» » Жилой комплекс «ОЛИМП-СИТИ» в 78-м квартале г. Якутска »

Срок ввода — 4 квартал 2019 год

ЖИЛОЙ КОМПЛЕКС РАСПОЛОЖЕН В 78-М КВАРТАЛЕ ЯКУТСКА, НА ПЕРЕСЕЧЕНИИ УЛИЦ БЕКЕТОВА И ЛОГИНОВА.

Рядом расположены: Саха политехнический лицей, СОШ №20, детский сад «Ивушка», детский сад «Лингва», Поликлиника №5, продуктовые магазины в шаговой доступности, автобусные остановки «Советская», «Алаас» — маршруты №15, 25, 41, 3.

Реквизиты на строительство: 74-00/1430/1020-99-2018 от 15.06.2018

Проектная документация размещена на официальном сайте застройщика: <http://vysota.ru>

СПЕЦИАЛЬНЫЙ ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ГАЗПРОМБАНК

СОСКОМБАНК

ВТБ24

А36

Сага кинигэ



"ДЭЭРЭКЭЭН КЫРАДАҢЫННАР"

Ахсынны 20 күнүгэр улуус дьаһалтатын муннахтыыр саалатыгар Чурапчы улуунун "Үөрүү" оҕо дьобурун сайыннаар киин иһинэн үлэлиир "Саһарба" оҕо муода-устуудууатын салайааччыта, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэбириитин туйгуна, норуот маастара Альбина Семеновна Дьячковская "Дээрэкээн кырадаһыннар" диэн кинигэтин сүрэхтэниитэ буолла.

Олус ураты оһоһуулаах-өһнөөх хаартыскалардаах, хаартыскалар аныларыгар быһаары суруктардаах (ханньык таһас туох матырыйаалтан тигиллибитэ, хаартыска баар оҕо аата, ким тикпитэ, салайааччытын аата, хас сыллаабы хаартыската), глянцевай кумааҕыга туйгун хаачыстыбалаахтык бэчээттэммит альбом-кинигэ "Бичик" национальной кинигэ кыһатыгар бэчээттэммит. 8000 ахсаанынан, "Иис-уус алыба" сериянан тахсыбыт, эрдээктэр – У. А. Семенова. Оҕо сахалыы танаһыгар дээрэкээн кырадаһыннары кылынан, оҕуруонан кизгэтэн, кыбыган-аттаран ураты кэмпилиэктэри, кизгэллэри тигэргэ субэлэр, хаартыскалар, кизэптэр кирибиттэр. Кырадаһынна өһү-дүүһүнү дьүөрэллээргэ өһ эргимтэтэ, итини табыгастаахтык наардыырга ньымалар бэриллбиттэр.

Сааланы тобус-толору А. С. Дьячковская иис, муода эйгэтигэр биһигэ алтыһыт дьон, үөрэнээчилэрэ, киини үлэтин биһирээчилэр муһуннулар. Көрсүһүнү салайан ыһааччылар Альбина Семеновна үлэтин саас-сааһынан ситилии билиһиннэрдилэр. Манна анаардас кэпсээһин, ырытыы, экранна көрдөрүү буолла диһр сыһа буолуо—кини айбыт сахалыы истииллээх, олус мындырдык ойууну-оһуору, дүүһүнү дьүөрэлээн аттарбыт уһууаанна, оһуулааба, күннээби олоһо, кэрэ-балиэ түгэннэргэ кэтиллэр танастары оҕолор таннан киһрэн көрдөрдүлэр. Киһнээ, тэлэбииссэргэ көстөр подиум устун хааман киһрэр моделлардаабыр олох итэһэһэ суохтук көһүннүлэр. Туттан-хаһтан сылдыһылара дьобуннаах, танастарын-саһтарын ис хоһоонун толору арыйдылар. "Дьыл кэмнэрэ" каллиэксийэһэ киһрэр "Мутукча сыта" (сааскы таһас), "Күн күлүмэ" (сайынны таһас), "Чаран суугуна" (күһүнү таһас), "Хаар үһкүүтэ" (кыһынны таһас) каллиэксийэлэргэ сааскы айылбаһыт тыллан, сыһыбыт-тыаһыт сибээһинэн симэммитин, мутукча сыһын дьыргыйбытын, сааһан сайыммыт саһаллан үрдүк мэнэ халлааммытыгар күлүмнэс күммүт сандарыммы тыһытын, кыһыл көмүс күһүннэ саһарбыт сэбирдэх үһкүүтүн, тыһыны аргыстаах кыһа кыһыммыт тыһыс тыһынын санаһта.

Онтон "Сылаас холумтан" (дьиз кэргэн таһаһа) каллиэксийэ, кырдьык даһаны, саһа ыала нус-хас, иллээх-эйлээх, биһр санаалаах, түмсүүлээх олоһун кэрэһитэ буһлар.

Эһэрдэ тыһы эппит улуус дьаһалтатын социальнай управлениетин начаалынньыга Мария Заболоцкая, Чурапчы нэһилиэтин баһылытын социальнай боплуруостарга солбуйааччы Петр Гуляев, улуустаабы үөрэх управлениетин иһтэр-үөрэтэр отделын иһсэһиһэ Дмитрий Илларионов, "Үөрүү" оҕо дьобурун сайыннаар киин салайааччыта Иван Уаров, төрөппүттэр Христина Федулова, Екатерина Ермолаева, о. д. а. оҕолору кэрэ эйгэтигэр сахалар төрүт дьарьыһытыгар уһууарын, айар үлэ умсугуһааһа аартыгар үһтэннэрэрин иһин Альбина Семеновнаҕа маһтаньылар.

Ыһырыһаах ыалдыһтарбыт, норуот маастардара Ольга Гуляева, Людмила Жиркова ис сүрэхтэриһтэн долгуһан, үөрэн туран Альбина Семеновна үлэтигэр ситиһиһлэриһтэн билиһиннэрдилэр. Ол курдук киһи салайар "Саһарба" оҕо муода-устуудууата – "Хоту дойду сүһума" диһн оҕо танаһын көрүү бэһтибээһин хас да төгүллээх Гран-при хаһааһына Москва куоракка ыһтыллыһыт аан дойдутаабы бэһтибээһ Гран-при хаһааһына, Англияҕа Бирмингем куоракка ыһтыллыһыт аан дойдутаабы бэһтибээһ лауреата.

А. С. Дьячковская киһи үлэтин сыһаһаһыттарыгар, бу түмсүүнү тэриһиттэригэр, кыттыһыт үөрэнээчилэригэр маһтанна. "Үлэһэр учуутал—ийэ—оҕо биһр ситимнээхтик үлэһиһлэрин ситиһэ сатыһыһын. Иис нөһүө оҕолор кэрэһи кэрэхсэһн, кэрэһтэн үөрэн, инники сайдар дьобурдара бөһөргөөһн, олоһторугар биһтиг үһтэнэллэригэр көмөлөһөһүттэн үөрэһин, дьонум-сэргэм биһирэһиллэрэ кыһаттыһыр, инники үлэһэр күүһу-кыһаһы эһэр",—диһтэ.

"Дээрэкээн кырадаһыннар" альбом-кинигэ сүрэхтэһиһтэ иһи курдук үрдүк таһымна буолла. Саһа оҕолоро оһук быһыһыһын уратытык таһна-симэһн сылдыһалларыгар көмөлөһөх буолуоһа диһн эрэнэһин.

Алексей СЛЕПЦОВ.



Ахтан - санаан

БААРА БУОЛЛАР...

Эһ-мин дэһэн ааспыт оһуулаһаһы сылларбыт, биһргэ оонньоһон-көрүлэһн ааспыт уолан сааспыт доһоро, биһиги Коляһыт—Николай Васильевич Попов баара буоллар, бу күһнэргэ үбүлүөйдээх 80 саһын дьиз кэргэһиниһн, доһотторунуун, үөлэһнээхтэриһн кытта үөрэ-көтө бэһиһтэһ эһэ.

Николай Чурапчы оройуонун Болтоһо Кыһдалыгар 1938 сыллааһа көһуоһтаах дьиз кэргэһнэ бастаһы оһонон төрөөһүтэ. Биһргэ төрөөһүттэр иһиһэ этиһлар. Оһуулаһаһы сыллара Чурапчы орто оһуулаһыгар ааспыта. Оһно үөрэһэ сылдьан оһоттоһу оһолор (кыра кылаас оһолоро) үөрэхпит быһыһыгар переменаларга сылгы сааһынан футбол оонньуур этиһит. Оһно Коля бэһэһтин кыһаһар буолан, бастыһнар кэһкэлэригэр киһрэрэ. Куруук үөрэ-көтө сылдьааччы, умсугуһуулаах кэһсэһнээһэ Улаһан кылаасларга үөрэһэ сылдьан, Д.П. Коркинна тустууһан үлүһүйэһ дьарыһтаммыта. Оройуоннааһы ыһпартакыйаадаһа биһр күүһтээх тустууу Федор Винокуровы халсаһайга кыһаһан, чөһпүйүөннээһн турар. 1958 сыллааһа Саһа сириһн иһкис ыһпартакыйаадаһыгар Чурапчы

сүүмэрдэммит хамаандатын саһтааһыгар киһрэн, классическай тустууга оройуон чэһиһн көмүһкээһитэ. Оһно киһи сыһаһыһыгар Ким Марков диһн өрөспүүбүлүкэ чөһпүйүөнэ баара. Орто оһуула кэһниһтэн сиһ аһын оһолор курдук ыттык иһһин төлүү, 1958 с. Сэһиһскай Армия кэһкэтигэр ыһырыһлан, Саһалиһна сулууспалааһыта. Сулууспалаһы сылдьан тустууһун быраһпалаһа. Саһалиһн уобалаһыгар көһүл тустууга үс төгүл субуруччу чөһпүйүөннээһитэ. Биһрдэ-иһкитэ классическай тустууга чөһпүйүөннүүр, тустуу үс көһүнэр 1 разряды ситиһэн дойдутугар эргиллибитэ. Оһоттоһу кэһнэ ол улаһан ситиһиһи эһэ. Армияһтан кэһн баран, быһара ыалдыһар буолан, тустууһун тоһтоһпута.

1963 сыллааһа Николай СГУ биолого-географическай факультетыгар бастаһы кууруһка үөрэһэ киһрбитэ. Дьэ, оһно сылдьан поэһияһа талаһа аһыллар. Утуу-субуу хас да хоһоону айар. Биллиһлээх ырыаһыты, мелодиһы, ыһпарсыһыаны

Алексей Михайлович Алексеевы кытта билсэһн, доһордоһон, Николай хоһоонноругар үгүс аһсаһнаах уоһтан түһпэт ырыалар айыллыһыттар. Ырыа куттаах устудьуон аймаһ, эһэр ыһчат киһилэр ырыаларын сөһүлэһн ыллыһыр буолбуттара. Ол курдук "Сааскы вальс", "Устудьуон доһорбор", "Күһүннү серенада", "Ыйдаах түүн" у. д. а. ырыалары суруйбута.

Николай үөрэһин бүтэрэн, дойдутугар Мындаһаһы орто оһуулаһыгар география учууталыһан олоһун тиһэх күһнэригэр диһри дьаһыардаахтык үлэһири Учууталлыы сылдьан, айар дьарыһын өһсө салһаһан, саһа хоһооннору айар. Киһи хоһоонноругар мелодистар бэһтээхэй ырыалары айаллар. Ордук "Суолга", "Доһорбор", "Сэһирдэхтэр" о. д. а. ырыалары ыһчат да аһа саһтаах да дьон сөһүлэһн ыллыһыллара. Кэһин Амма өрүс туһуһан "Амма-ыһчат таһтыһыр сирэ", "Амһат эрэ, дьаһэһнниһтэн" диһн тыллардаах хоһоонноругар олус иһиһэх ырыалар ылламмыттар.

Николайһыт үөрэһэ сылдьан, 1966 сыллааһа Сунтаартан төрүттээх Рая диһн кыһыһын дьоллорун холбоһбуттара. Иллээх дьиз кэргэн 3 уол, 1 кыһыс оһолоһмуттара. Доһорбут Николай 1973 сыллааһа, 35 саһын туолбаһа сылдьан, ыараһан ыарыһтан олоһтон туораһыта. Түөрт кыра оһолорун иһэлэрэ Раиса Ивансөһа сөһоттоһун иһтэн, үөрэттэрэн, олох киһн суолугар үһтэннэриһтигэр маһталбыт улаһан.

Оһолортон саамай кыраһара Николай дойдутугар хаалан, үөрэхтэһнэн, үлэһит буолан, араас тэриһтэлэргэ ситиһиһлээхтик үлэһэн, тус дьобурун, саһаһыһын көрдөһүтэ. Аһатын төрүт үөһкээһит сиригэр – Болтоһоһо олоһтоһоттор үрдүк итэһэллэриһн ыһан, 2004 сылтан үс болдьоһ уһтата дьаһалта баһыһыһын таһаарыһаахтык үлэһэһитэ. Оһон Николайһыт ситэ оһорботоһ олоһун оһолоро салгыһыллар.

Айар куттаах доһорбут, үөлэһнээхпит Коля, Николай Васильевич, бэһэһтин кэһиһгэр чаһылһай сулус курдук сүһумнаһан ааспыта.

Афанасий СТАРОСТИН.

Одьулуун нэһилиэһин олоһтоһо.

Эрилик Эристийн аатын Чакыр оркуолата төрүттэммитэ 90 сылыгар

Эбэбин кытта сизтиһэн...



2005 жыл, балаган ыйын 1 күнэ. Бу күн, үгэс быһытынан, хас биридди дьэз иһигэр киһи кутун долгутар үтүө сүпсүлгөннөр сарсыардаттан сааламмытын бараллар.

Арай икки хос таастах түнүк нөнүө, алталаах кыыс оҕо баттаһын ийэтэ олус кыһаллан өрө турарын көрбүт. Эбэгэ таһыгар улахан бааныһын иилээри, төттөрү-таары хаамыталыыр. Тааһа буоллаһына киһиэхэ сана бачыһыкатын кэтэрдээри, эмиз көһүтэн олорор. Оттон кыра бапта, киһини сайыһан, хараһа ууланан кыһыйдана сылдьар. Тоҕо дьэтэр, бүгүн бу түнүк нөнүө таһырдыһы көрөн турар кыыс маннайгы кылааска киһирэр умнуллубат күнэ.

Номнуо уулуоса устун, сибэки дьөрбөтүн тулпут, сүгэнэр суумкалаах маанымсыйбыт кыргыттар уонна уопаттар. Бары сүбэлэспит курдук, биһир хайыһа диэки суолларын туталлар. Кинилэртэн хаалымаары, хойутамаары, биһиги манан баанчыктаах кыыспыт эмиз сибэкиһин утан, эбэтин уонна ийэтин кытта оркуола диэки сэргэхтик хаамса турдулар.

Күндү аабаачым, бука сэрийдэххэ, эи эмиз ааба олорон, субу баардыы өйдөөн кэлбитин буолуо, ол умнуллубат күнүм... Чахчы даһаны киһиэхэ оркуолаҕа үөрэммит сыллара, биһиргэ үөрэммит оҕолоро, дорботоро, үөрэх үтүөтүгэр уһуйбут учууталлара, дьылхонук аастаһын ахсын ордук күндүтүгэр, кинилэргэ ахтылбаммыт улаатан, күһүрэн иһэр буолар эбит диэн этиибэр сөбүлэһэххит диэн эрэнибим.

Оттон ити үөһэ ахтылган ааспыт түгэн мин тус бэйэм олохпуттан кэспэнэ. Ол күн, уопсай линейкэҕэ,

маннайгы кылааска киһирбит оҕолору эбэрдэлээһингэ мин эбэм Настаа тымыра кестө сылдьар илиититтэн сизтиһэн киһирбиһин, эбэм барахсан долгуйбут куолаһынан миэхэ эппит алгыһын дорбоһоно биллнэ диэри куллар-сүрбэр баар, тыыннаах...

Маннайгы чуорааны, оркуола выпускниһын кытта 2005 сыллаахха тыаһаһаһыттан, 11 сыл, быһа холоон 2000 күн, кыра оҕо эрдэхпиттэн тура улаатыаһар диэри, дьизбиттэн хаампыт ылпыһым суола тапталлаах Эрилигим кыһатыгар тиздэрэ... Бу иккис дьизбэр мин ааһарга, суруйарга, үтүөнү-мөкүнү араарарга, сөптөөх суолу тобуларга үөрэммитим... Бу иккис дьизм миэхэ сана дьиз кэргэни, эдийиһэри, убайдары, баптылары, бырааттары, дьылбабар дьолунаах

туһааннаах бэрэстэбиитэллэр ааттаан-суоллаан кэлбиттэрин бэлэтиибин. Ону тэнэ Новосибирск курдук ыраах сиртэн Иоганн Максимов эбэрдэ суруга кэлбит. Үөрэнэччилэр, учууталлар тэн сиздэрэй формалара, 9 миэтэрэ уһуннаах үбүлүүдэххэ төрт үөрүүлээх түгэни өссө кизгэтэн, ситэрэн биэрдэ. Өр сыллаах үлэлэрин иһин, оркуола кэлэктибэ улус, өрөспүүбүлүкэ үрдүк сапатталарыттан махтал, эбэрдэ суруктары туттулар.

Бу күн, манньк балыһан сайдылаах үйэҕэ, төрөөбүт тылларын умнан эрэр оҕолорго төрүт тылларыгар истин, харыстаһылаах сыһыаны инэрэр, нууччалыы эттэххэ, сүдү миссияны толоро сылдьар дьонтон биридэстэрэ, төрүт тылым мүүттээх сүмэһинигэр үөрэппит учууталбар



оруолу оонньообут бастын учууталлары бэлэхтээбитэ... Оччотооҕа эбэбин кытта сизтиһэн кэлбит кырачаан кыыс улааттаммын, 2016 сыллаахха бу иккис дьизбиттэн тахсан, аны бэйэм сөбөтөһүн кизниһик хаардылаан, олоһум суолун устун салгыы айаннаабытым...

Соторутааҕыта, ол эбэтэр, ахсынны 8 күнүгэр саха норуотун бастагы романын суруйбут Эрилик Эристийн аатын сүгэр үөрэммит Чакырым орто оркуола тэриллэбитэ 90 сыллаах үбүлүүгэ буолан ааста. Ыһыры суруктар куйаара көтөннөр, ыраахтан-чугастан, урукку-хойуку выпускниктар, хаһан эрэ үлэһии сылдьыбыт учууталлар, үлээннэхтэр мустаннар, бэрт иһирэх көрсүһүүнү тэрийдилэр. Оннообор, ыалпы, тэйиччи да сытар улуустут оркуолаларын үгүс дириэктэрдэр, улуустут баһылыга Андрей Ноговицын, үөрэхминистирин бастагы солбуйааччы Ирина Любимова, үөрэх управлениетын начаалынныга Тамара Павлова, ППМСЦ начаалынныга Константин Чилигинаров, Ил Түмэн дьокутааттара Михаил Гуляев, Павел Пинигин о.д.а.

Аграфена Николаевна Софроноваҕа түбүктээх үлэтэ сыаналанан, "Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэҕиритин туйгуна" аат инэриллибитин истэммин, олус үөрэн кизэн тутуннум уонна эдэрдий эрчимнээх эбэрдэбин тиздэрбим. Түгэнинэн туһанан, учууталбар этиэм этэ, биһиэхэ, үөрэнэччилэргэр, миэхэ уонна сайдар-үүнэр кэскиллээх балтыбар Сайаанаҕа, барба билиин баайыттан бэрсит улахан өтөһүн өрүү сыаналыбыт. Сайааналыын биһиргэ үүстүк үлээннэһит, улууска, өрөспүүбүлүкэҕэ мунутуур кыайылары ситиһэн, ону ааһан, бүтүн Россия таһымыгар тахсан, атыттары кучарталаан. Казань куоракка Гран при аатын ылбыкхыт, оһон биһиги дьиз кэргэн ийэбитинэн зийэхэ, Аграфена Николаевнабыттар улаханньк махтанабыт! Өрүүтүн да манньк учуутал киһи быһытынан үөрэх барахсан диһин байылыгар "сырдык банаардаах" сирдэит буолан-нын, өссө даһаны үүнэр ыччаһа саха тылын сырдатта, өйдөрүн өлгөм билиинэн толоро тураргар баһарабыт!

Миэхэ оркуолам барахсан, ити курдук, биһиртэн биһир барба билиилээх, анаардас наукаҕа эрэ буолбаһа, олоһо эмиз үөрэтэр учууталлары бэлэхтээбитэ. Ол курдук, ытыктыыр маннайгы учууталбын Татьяна Ивансенаны, кылааһым куустээх салайааччыларын Ирина Витальевнаны, Варвара Васильевнаны, Антонина Петровнаны, Виктория Поликарповнаны, Лена Семеновнаны, БКЭ, ОГЭ кэмнэригэр математикам садаачаларын суоттаан аҕай биһирбит иһирэхтик саныыр учууталларбын Саргылана Николаевнаны, Антонина Васильевнаны, «Хара кыталык» романы аах - диэн сүбэлээн, саха классикатын абыланар тапталы инэрбит Анжелика Владимировнаны, аныгы технологияҕа такайбыт Александра Дмитриевнаны, ыспарсымыан да буолбатарбын, эт-хаан өттүнэн бэйэбин кыанарга дьарыктаабыт Анна Константиновнаны, Юрий Леонидовичи, Альберт Николаевичи, олох соһуччу түгэннэригэр сэргэхтээх буолуу быраабылаларын быһаарбыт Станислав Кононовичи, нуучча тылыгар уонна литературатыгар уһуйбут Майя Георгиевнаны, физика араас сокуоннарын үөрэппит Марина Николаевнаны, биология курдук улуу науканы биэс тарбаһын курдук билэр Евдокия Степановнаны, омок тылын оһуннаах олоһуттан ордуктан-ордугун одуулаппыт Милана Васильевнаны, Светлана Руфовнаны, аан дойдуга устуоруйатыттан илээн-саалаан кэспиргэ уһуйбут Василий Васильевичи, уонна биллэн турар, оркуолам туттаах киһитин, дириэктэрбин Александра Васильевна Неустроеваны. Кинилэргэ мунура суох махталбын, сүр улахан түгэҕэ биллибэт тапталбын тиздэрбим.

Дьэ, чахчы даһаны, күннээҕи олох оргуйа турар үгэһигэр буолан, аһыһа суох сыл көрсүспэтэх кылааһынныкытары, учууталлары кыра бириэмэҕэ да буоллар, суолларын быһаһыннартааһа. Баһар ким эрэ, бу күн оркуолааһы маннайгы тапталын көрсүбүтэ буолуо, ким эрэ маннайгы учууталын көрсөн истинник кууһан ылбыта буолуо, ким эрэ үөрэммит оркуолатын салгыһынан тыһыан, күүһүгэр-күүс, саниэтигэр-сэниэ эбиммитэ буолуо. Этэргэ дылы, Эриликпит кыһатын үбүлүүгэ, кылгас да күмнэ буоллар, тэйсипит сүрэхтэри бу эрэ күн булпартааһа.

Настя АЛЕКСЕЕВА,
АГИКИ иккис кууруһун
устуһуона.
Хаартыһка ааптара: Зинаида
Алексеева.

Прокуратура иһитинээрэр

Такси өнөлөрүн оноруу холуобунай эппизтинэскэ тиздизэн сөп

Чурапчы улууһун прокуратурата надзор үлэтин кэмизгэр быһаарыллыбытынан, улуустар (куораттар) икки ардыларыгар сылдьар такси өнөтүн онорор үгүс урбаанньыттар уонна да атын дьон суол быраабылаларын кэһэн, олорсон иһэр дьон олоһор уонна доруобуйатыгар кутталлаах өнөнү онороллор.

Ол курдук, 1993.10.23 күнүгэр ылыныллыбыт 1090 №-дээх Арассыйа Бырабыыталыстыбатын уураһын 2.1.2, 4.1, 7.18, 22.8, 22.9 уонна да атын пууннарын уонна 31972-2013 №-дээх ГОСТ-у кэһэн массыналарга эбии олорор мизстэ туруораллар, гаас баллонун массына иһигэр угаллар, массына үрдүгэр көһүллэммит ыарахан ыйааһыннаах таһааһы тизнэллэр, атын да быраабыланы кэһэллэр.

Онуоха, бэрэбизрэкэ кэмизгэр ити балаһыанньалары кэспит такси суоллара, өскөтүн биһир сыл иһинэн ГАИ-нан РФ Административнай буруйдар кодексын 12.5 ыст. 1 чааһ. (холобура, эбии олоппос олордон) эппизтинэскэ тардыллыбыт эрэри, салгыы эбии олорор мизстэтин төттөрү кэтэрдэн дьону тизээр буоллаһына, онорор өнөтө куттал суох буолуутугар эппизттэспэт буоллаһына, РФ Холуобунай кодекс 238 ыст. 1 чааһ. холуобунай эппизтинэскэ тардыллыан сөп. РФ ХК 238 ыст. 1 чааһ. көрөрүнэн, олоһо уонна доруобуйа куттал суох буолуутугар эппизттэспэт өнөнү оноруу 300 тыһыынча ыстарааптан саалаан, 2 сыл көһүлэ быһыллыан сөп.

2018 сыл устата хас да улууска такси суоллардара, ол иһигэр Чурапчыга икки киһи тутуллан, итинник холуобунай эппизтинэскэ тардыллыбыттар.

И.В. ЯДРЕЕВ,

Чурапчы улууһун прокуратура, юстиция сүбэһитэ.

ЗАЙМ ПЕНСИОННЫЙ

66% годовых

БЕЗ ПОРУЧИТЕЛЕЙ, РАССМОТРЕНИЕ ЗАЯВКИ ДО 30 МИНУТ.

С. ЧУРАПЧА, ул. Ленина, 51, здание Сбербанка, тел. 8-41151-42-411, 8-984-117-41-20;

Доможный поток

Кылааһынай эрдэктэр а.т. - Л.В. ГОРОХОВА.
Кылааһынай эрдэктэри солбуйааччы - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Эппизтиир сөйрөтсөр, суруу отдела - А.Н. ЗАХАРОВА.
Экзэминна, тыа хаһаайыстыбатын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ.
Кэрэстэдьиктэр - С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ, М.В. ПЕТРОВА.
Таһааччы - Л.К. ПОПОВА.
Бачээттэчи - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаараччылар: СР
Президентиһа, Чурапчы улууһун
"Сана олох" редакция-издательский
холбоһук автономнай учреждение.
Российской Федерации Роскомнадзор
СР управлениһыгар 2012 с. кулун тутар
15 күнүгэр регистрацияһыт үнөмүрэ
- ПИ №ТУ14-0238.

Редакция, издатель
аадырыһа: 678670, Чурапчы
сэл., Карл Маркс ул., 26 "а".
Телефоннарбыт: редактор
- 41-332, отделеһар - 41-265,
41-368. E-mail: sanaoloh@
mail.ru, сайт: sanaoloh.ru,
instagram: @sanaoloh

Бачээккэ саһаас: № 99 (11555)
Кэмийэ: 1 бач. лавис
Аһсаана 750. Хаһыат сыанатэ: 10

Директор, редактор, издатель, корректор, бухгалтер, юрист, экономист, переводчик, дизайнер, фотограф, программист, веб-мастер, копирайтер, журналист, фотомодель, артист, музыкант, спортсмен, танцовщица, актриса, певец, композитор, сценарист, продюсер, менеджер, агент, консультант, специалист, инженер, врач, юрист, адвокат, нотариус, нотариальный помощник, нотариальный представитель, нотариальный исполнитель, нотариальный заверитель, нотариальный свидетель, нотариальный посредник, нотариальный представитель, нотариальный исполнитель, нотариальный заверитель, нотариальный свидетель, нотариальный посредник.

Хаһыат бачээккэ бэриллэр графика: 16 х 400 м. Бачээккэ бэрилиннэ: 16 х 400 м. "Сана олох" редакция-издательский холбоһука 26.12.2018 с. офсетка бачээттэнэ.
Типография аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс ул., 26 "а". Индекс: 54907. Хаһыат издэһэһэ иһитэ: сетуорунуһука уонна баһыһаһа таһар.